

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 8 december 2021
Nummer 2425
Onderwerp Raadsvoorstel Bestedingsplan herstelbeleid na corona 2022

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen
Behandeld door AM Geel

1. Gevraagd raadsbesluit

- Bestedingsplan voor de bestemmingsreserve herstelbeleid 2022 vast te stellen;
- Op basis van het bestedingsplan voor 2022 een budget van € 1.146.000 (zie bijlage 1) beschikbaar te stellen ten laste van de reserve Herstelbeleid;
- Begrotingswijziging 4 voor 2022 vast te stellen.

2. Waarom wordt de raad dit besluit voorgelegd? (In welke context, bijv. vanwege wet- en regelgeving of nieuw initiatief en wat komt hierna nog)

Bij de behandeling van de Nota van Wijziging in het najaar van 2020 heeft de raad een bestemmingsreserve voor het herstelbeleid na corona ingesteld.

Met dit bestedingsplan 2022 vraagt het college de raad geld voor enkel het jaar 2022 beschikbaar te stellen. Voor latere jaren zal het college per jaar een nieuw bestedingsplan indienen bij de raad.

3. Aan welk doel (van de doelenboom in de begroting) draagt het voorstel bij?

- Bestuur en gemeentelijke organisatie zijn er voor de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties;
- Een economisch vitale gemeente;
- Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste hulp op tijd.

4. Welke argumenten zijn er voor de raad om het besluit te nemen? (Inhoudelijke uitleg, voor- en nadelen, financieel gevolg en risico's)

Herstelbeleid in Leidschendam-Voorburg

Herstellen na de coronacrisis

De coronacrisis heeft iedereen geraakt. Om acute hulp te verlenen heeft de raad in april 2020 een reserve Corona van € 5 miljoen in gesteld. Ten laste van deze reserve heeft de raad in 2020 en 2021 op basis van bestedingsplannen budgetten beschikbaar gesteld.

Doel van deze acute noodsteun was, en is:

1. Beschermen van de sociale infrastructuur;
2. Beperken van de economische schade;
3. Ondersteunen van de zelfredzaamheid van inwoners.

De steun vanuit dit pakket maatregelen is nog niet ten einde, ook voor 2022 zal acute noodsteun, zo lijkt het, nodig zijn. Hiervoor is naar verwachting eind 2021 nog

minimaal € 800.000 beschikbaar in deze reserve. Het uiteindelijke bedrag kan hoger uitvallen, hoeveel hoger is afhankelijk van de uitgaven die nog ten laste van het coronabudget in de laatste weken van 2021 komen.

De noodzaak van de instandhouding van deze reserve voor *acute* noodsteun blijkt ondermeer uit de nieuwe maatregelen die op 12 november 2021 zijn afgekondigd. Vandaar dat het college op korte termijn met een bestedingsplan voor 2022 komt voor de bestemmingsreserve corona.

Het lijkt hiermee prematuur om nu al te spreken over een herstelbeleid **na** corona. Tegelijkertijd is duidelijk dat voor bepaalde groepen inwoners de gevolgen van de coronacrisis nu al voelbaar en merkbaar zijn. Daarmee is wachten tot het einde van de crisis een luxe die de samenleving zich niet kan permitteren.

Vormgeving herstelbeleid

Op basis van landelijke onderzoeken en signalen, alsmede lokale signalen vanuit maatschappelijke partners, heeft het college zes opgaven geïdentificeerd waarop het herstelbeleid zich zou moeten focussen. Op aangeven van de raad is een zevende opgave toegevoegd.

De opgaven zijn:

1. Stimuleren bestaanszekerheid
2. Herstellen van perspectief voor de jeugd
3. Verminderen eenzaamheid
4. Tegengaan kansenongelijkheid
5. Vitaliseren winkelgebieden
6. Aanpassen openbare ruimte
7. Verrijken lokale cultuur

Maatregelen binnen het herstelbeleid moeten bijdragen aan de totstandkoming van één van deze opgaven. Mocht in de loop van het meerjarige herstelbeleid blijken dat er meer opgaven moeten worden toegevoegd, zal het college dit aan de raad voorleggen.

Lokale inventarisatie

Tijdens de commissievergadering van 20/22 september 2021 heeft de commissie het college verzocht om met een lokale inventarisatie te komen, in aanvulling op landelijke cijfers en onderzoeken. De uitkomsten van deze lokale inventarisatie staan benoemd in raadsbrief 2539 die tegelijkertijd met dit raadsvoorstel aan de raad is gezonden.

Doel Bestedingsplan

Met het bestedingsplan kent de raad bedragen uit de bestemmingsreserve toe aan specifieke hoofdstukken uit de begroting. Pas na vaststelling van het bestedingsplan, is dit geld beschikbaar voor de gestelde doelen.

Het college stelt jaarlijks een bestedingsplan op voor het komende jaar en legt dit ter besluitvorming voor aan de raad. De jaarlijkse bestedingsplannen stellen het college in staat om gedurende de periode het herstelbeleid te evalueren en dit kan leiden tot aanpassing van de opgaven als blijkt dat een opgave niet langer noodzakelijk is. Ook kunnen er problemen ontstaan die nu nog niet zijn onderkend als zijnde het gevolg van de coronacrisis. Deze kunnen dan meegenomen worden in toekomstige bestedingsplannen.

Doordat het college de raad jaarlijks een nieuw bestedingsplan ter besluitvorming voorlegt, houdt de raad de regie over de bestemmingsreserve en kan de raad bijsturen, of haar eigen wensen benoemen, waar zij dat wenselijk acht.

1. Stimuleren bestaanszekerheid

Inleiding

In eerste instantie werd gevreesd dat de coronacrisis en de genomen coronamaatregelen nog lang tijd negatieve gevolgen zouden hebben voor de financiële positie, en daarmee bestaanszekerheid, van de ondernemers (waaronder zzp-ers). Ook flexwerkers bevonden zich tijdens de coronacrisis in een kwetsbare positie en de vraag was of het einde van de coronacrisis een dusdanig herstel van de arbeidsmarkt zou laten zien dat hun positie zou versterken.

Inmiddels is duidelijk dat de economie in Nederland, voor dit moment, goed is teruggeveerd en dat heeft tot gevolg dat de arbeidsmarkt op dit moment kampt met tekorten aan personeel. Het tekort aan personeel wordt door VNO-NCW gezien als een groot risico voor verdere groeimogelijkheden voor de Nederlandse economie.

Voor de gemeente is dit een uitgelezen kans om in te zetten op het begeleiden van inwoners naar de arbeidsmarkt en vanuit het herstelbeleid wil het college daar dan ook fors op inzetten.

Voorgestelde maatregelen

Participatietrajecten (€ 180.000)

Tot voor kort was de focus binnen de gemeente vooral op mensen met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. Nu de arbeidsmarkt zo om mensen verlegen zit, ziet het college een mogelijkheid om, als pilot, te starten met participatietrajecten waarin mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt naar een betaalde

functie worden begeleid. Dit moet uiteindelijk leiden tot een structurele verkleining van het aantal bewoners dat (langdurig) in de bijstand zit.

Preventie/ voorlichting (€ 100.000)

In lijn met het aangescherpte Sociaal Kompas wil het college ook binnen het herstelbeleid meer inzetten op preventie van problemen op het gebied van schuldhulpverlening en re-integratie.

Dit betreft een andere manier van werken aangezien tot voor kort de nadruk meer lag op curatieve hulpverlening. Het college is echter van mening dat het voorkomen van problemen op lange termijn meer oplevert, niet in het minst voor de betrokken inwoners zelf.

Bedrijfsverzamel pand - pm

Onze gemeente telt relatief veel zzp-ers. Het college hecht er veel waarde aan om hen aan de gemeente te blijven binden omdat hun kennis, creativiteit en ondernemerszin bijdragen aan de leefbare en vitale gemeente welke het college voor ogen staat. Om dit te bewerkstelligen is het van belang om geschikte huisvesting voor zzp-ers te hebben.

Naar aanleiding van het draagvlakonderzoek (zie raadsbrief 2539), bekijkt het college verschillende mogelijkheden binnen de gemeente en welke rol de gemeente zelf daarin kan spelen. Hierbij wordt ook de rol die een bedrijfsverzamelgebouw kan spelen binnen een centrumgebied meegenomen. Indien dit leidt tot een voorstel met financiële implicaties voor de gemeente zal het college dit via een apart raadsvoorstel voorleggen aan de raad.

2. Herstellen perspectief voor jeugd

Inleiding

Met de beide lockdown periodes in 2020 en 2021 werd de jeugd (tot 23) hard getroffen. Scholen en sportclubs sloten de deuren en doordat het leven meer binnenshuis plaatsvond was het 'even afspreken' met vrienden ook niet zo makkelijk.

Vanuit het Rijk wordt via het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) vooral ingezet op het verminderen van onderwijsachterstanden. Volgens een onderzoek van het Nederland Jeugd Instituut van april 2021, *Effect van corona op jeugd, gezin en jeugdveld* blijkt echter dat onderwijs slechts één van de terreinen is waar jongeren negatieve invloed hebben ondervonden van de coronacrisis. Andere terreinen zijn onder meer het fysieke en mentale welbevinden, functioneren in het werk, het eigen sociaal netwerk en de zorgen over hun toekomst.

De veelomvattendheid van de ervaren gevolgen van de coronacrisis en de onzekerheid over mogelijke nieuwe maatregelen, zeker nu de besmettingen weer oplopen, maken het op dit onderdeel lastig om al met vastomlijnde maatregelen te

komen die één of meer van de genoemde gevolgen aanpakken. Het college stelt hiervoor de volgende maatregelen voor.

Stages - pm

Uit de inventarisatie naar stages, zie raadsbrief 2539, bleek dat *op dit moment* scholen en leerlingen nog geen problemen ondervinden bij het vinden van een geschikte stageplek. Op basis hiervan heeft het college binnen het herstelbeleid op dit moment nog geen budget nodig om extra maatregelen te nemen.

Tegelijkertijd is het niet duidelijk op welke wijze de (nieuwe) coronamaatregelen gevolgen hebben voor leerlingen en of deze van invloed zijn op het kunnen vinden van een geschikte stageplaats.

Om in de loop van 2022 leerlingen en onderwijsinstellingen te kunnen ondersteunen bij het vinden van voldoende geschikte stageplaatsen, wil het college de mogelijkheid hebben om via een apart raadsvoorstel hier geld bij de raad voor te vragen. Dit extra budget zou dan ook ten laste moeten komen van de reserve Herstelbeleid.

Onderzoek Jeugdombudsman - €75.000

De verwachte gevolgen van de coronacrisis op de jeugd zijn divers. Dit maakt het lastig om een goed, alomvattend, beeld te krijgen. In 2020 heeft de Jeugdombudsman voor Den Haag en Leidschendam-Voorburg een quickscan voor de gemeente Den Haag uitgevoerd.

Het college stelt voor om een dergelijke quickscan in Leidschendam-Voorburg te laten plaatsvinden. De uitkomsten van de quickscan kunnen leiden tot nieuwe maatregelen die op een later moment via aparte raadsvoorstellen, of in bestedingsplannen voor 2023 e.v. aan de raad kunnen worden voorgelegd.

3. Verminderen eenzaamheid

Inleiding

Door de lockdown werden veel activiteiten afgelast. Werk en school verliep op afstand, sportclubs sloten de deuren en in het geheel werd de afstand tussen mensen zowel fysiek als mentaal groter.

Voor bepaalde groepen mensen leidde dit tot een vergroting van de eenzaamheid. Bij andere groepen ontstond eenzaamheid als een probleem.

Op 11 november 2021 heeft de gemeente, samen met maatschappelijke partners, in het kader van het Plan van Aanpak Eenzaamheidsbestrijding, vier doelgroepen geïdentificeerd die vanuit het Plan van Aanpak bediend zullen worden.

Dit betreffen:

- Mensen in armoede
- Jongeren (met en zonder beperking)
- Ouderen
- Mantelzorgers

Maatregelen

Bestrijding van eenzaamheid- pm

In de Nota van Wijziging 2020 op de begroting is in november 2020 voor de periode van drie jaar € 60.000 per jaar beschikbaar gesteld voor eenzaamheidsbestrijding. Op dit moment gaat het college ervan uit dat dit bedrag afdoende is voor 2022. Mocht blijken dat het budget onvoldoende is om de verschillende doelgroepen te bereiken, zal het college met een apart raadsvoorstel naar de raad komen.

4. Tegengaan kansenongelijkheid

Inleiding

Groepen die al op achterstand stonden zijn door de coronacrisis verder achteropgeraakt. Dit vergroot de kansenongelijkheid op vele terreinen, variërend van de zorg tot de woningmarkt en van het onderwijs tot de arbeidsmarkt. Om vanuit het herstelbeleid een maximaal resultaat te behalen, is besloten om als herstelbeleid aan te sluiten bij het versterkingsprogramma Sterk voor Noord. Hiermee voorkomt de gemeente dat dubbel werk wordt gedaan en maakt het mogelijk dat beide programma's van elkaars netwerk, kennis en expertise gebruik kunnen maken. Dit zorgt voor een grotere efficiency.

Maatregelen

Bijdrage aan Sterk voor Noord - pm

Op 10 november 2021 heeft de raad ingestemd met het versterkingsprogramma Sterk voor Noord. Hiermee heeft de raad een budget van €400.000 voor de jaren 2022, 2023 en 2024 beschikbaar gesteld ten laste van de reserve Herstelbeleid. Als het versterkingsprogramma extra budget nodig heeft, zal dat vanuit dat programma bij de raad worden aangevraagd via een apart raadsvoorstel.

5. Vitaliseren winkelgebieden

Inleiding

Door corona is de langzaam dalende behoefte aan fysieke winkels versneld. Het herstelbeleid biedt de mogelijkheid (naast het bestaande concentratiebeleid) daarop in te spelen door toe te werken naar compactere winkelgebieden. Waarbij de detailhandel en horecafuncties zich meer in het centrum gaan concentreren, waardoor er aan de randen en in de aanloopgebieden meer ruimte voor andere vormen van bedrijvigheid ontstaat, maar waardoor de levendigheid in de winkelgebieden in stand blijft en ook de aantrekkelijkheid als verblijfsgebied in stand blijft.

Door nú (planvormende) onderzoeken te laten uitvoeren beschikt het college over voldoende argumenten en slagkracht om gericht in te grijpen zodra effecten van de

coronacrisis in de winkelcentra zichtbaar worden doordat kleine ondernemers alsnog besluiten hun winkel/ onderneming stop te zetten.

Maatregelen

Herinrichting Julianabaan - € 250.000

De herinrichting van het winkelgebied Julianabaan is een langlopend traject. In de loop van 2022 wordt een integrale gebiedsvisie opgesteld. Vanaf 2023 staat dan de planontwikkeling gepland.

Voor die tijd wil het college in het kader van herstelbeleid enkele kleinschalige projecten uitvoeren (quick wins) die bijdragen aan de verbetering van de openbare ruimte op en rond Julianabaan en het Corbuloplein. Hierbij wordt gedacht aan het vergroenen van de openbare ruimte en plaatsen van extra straatmeubilair. Dit moet leiden tot een verbetering van het verblijfsgebied.

Onderzoek centrumgebieden - € 65.000

De leegstand in de centrumgebieden is op dit moment nog onder het niveau van voor corona. Tegelijkertijd wordt rekening gehouden met een stijgende leegstand als gevolg van mogelijke faillissementen nu de overheidssteun voor bedrijven is stopgezet. In geval van een stijging van de leegstand is het van belang om als gemeente, samen met de ondernemers binnen een gebied, snel te kunnen handelen.

Om dit op een zo efficiënt en effectieve mogelijke manier te doen, stelt het college voor om voor de gebieden Huygenskwartier en Leidschendam-Centrum aparte onderzoeken te laten doen naar mogelijkheden voor het compacter maken van de gebieden. Ook stelt het college voor om via een distributieplanologisch onderzoek (DPO) onderzoek te doen naar de marktruimte voor horeca in onze gemeente.

Herpositionering winkelgebieden - € 16.000

Als gevolg van de coronacrisis is het wenselijk dat alle kernwinkelgebieden zich heroriënteren op hun positie in de huidige consumenten- en concurrentiemarkt. Als gevolg van een gewijzigd speelveld door een veranderend winkelgedrag leidt dit tot een herpositionering. Deze herpositionering zal tevens nieuwe marketing en communicatiestrategieën moeten omvatten. Dit vereist professionele ondersteuning van buitenaf en behoort niet tot de reguliere werkzaamheden van de winkeliersverenigingen en ondernemersfondsen.

Oprichten VVE Huygenskwartier - € 25.000

Het veranderende winkelgedrag van inwoners en bezoekers van onze gemeente, zijn veranderingen aan de winkelgebieden bijna onvermijdelijk. Om dit proces maximaal te faciliteren is het belangrijk om het verdeelde eigendom in de winkelgebieden samen te brengen. Dit is met name in Huygenskwartier van belang. Het ontbreken van één gesprekspartner vanuit de eigenaren maakt het proces om met winkeliers, inwoners én eigenaren gezamenlijk te komen tot een breed gedragen ontwikkeling te komen onnodig gecompliceerd. Het college verwacht dat dit proces beter verloopt als de vastgoedeigenaren door één partij worden vertegenwoordigd.

6. Verbeteren openbare ruimte

Inleiding

Tijdens de coronacrisis waren veel vormen van ontspanning en recreatie (af)gesloten en reizen naar verder weg gelegen natuurgebieden werd ontraden. Het gevolg is dat de lokale parken, speeltuinen, fitplekken en fiets- en wandelpaden zeer intensief zijn gebruikt door de inwoners.

Dit intensievere gebruik heeft echter wel haar sporen nagelaten. Grasvelden zijn beschadigd, in sommige gevallen onherstelbaar. Speel- en sporttoestellen tonen meer slijtage en zullen hierdoor sneller moeten worden vervangen.

Tegelijkertijd toont het gebruik, en de waardering die inwoners hadden en hebben voor de openbare ruimte dat er behoefte is aan uitbreiding van recreatiemogelijkheden dicht bij huis. Om hieraan tegemoet te komen en om beschadigingen te herstellen, stelt het college verschillende maatregelen voor.

Maatregelen

Scan openbare ruimte - € 50.000

Leidschendam-Voorburg wil een groene woongemeente zijn. Om dit voor de middellange en lange termijn veilig te stellen, wil het college een scan laten uitvoeren op de openbare ruimte in de afzonderlijke wijken in de gemeente.

Op basis van de uitkomsten van deze scan moet, in samenspraak met inwoners van iedere afzonderlijke wijk, een plan voor vergroening worden opgesteld.

Uitvoeren vergroeningsplannen – pm

De vergroeningsplannen die het gevolg zijn van de scan openbare ruimte moeten ten uitvoer worden gebracht. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel budget hiervoor nodig is. Zodra dit duidelijk is zal, via een apart raadsvoorstel, de raad worden gevraagd om budget beschikbaar te stellen ten laste van de reserve Herstelbeleid.

Herstel na intensivering gebruik - € 100.000

Het intensieve gebruik van onder meer grasvelden in de parken van de gemeente tijdens de coronacrisis heeft geleid tot onherstelbare schade. Dit zorgt dat onder meer grasvelden vervangen moeten worden.

Versneld realiseren wandelgebied - € 60.000

Recreëren vindt steeds meer plaats dicht bij huis. Om inwoners hierin te faciliteren en te stimuleren, stelt het college voor om versneld wandelgebieden in de gemeente te realiseren.

Realiseren beweegroutes - € 20.000

Met zogenaamde beweegroutes worden beweeglocaties in de gemeente (zoals sport- en speelvoorzieningen) met elkaar verbonden. Ook kunnen beweegroutes specifiek worden ingericht voor oudere inwoners. Dit zijn veelal kortere routes met rustplekken tussendoor. De aanwezigheid van beweegroutes nodigt inwoners uit om meer te bewegen (wandelen) en daarmee activiteiten in de buitenlucht te ondernemen.

Herijken speelruimteplan - € 40.000

Met de ervaringen van de coronacrisis en het gebruik van de speelvoorzieningen in het achterhoofd, stelt het college voor om het bestaande speelruimteplan, in samenspraak met inwoners, op basis van wijkinventarisaties te herijken.

Aanleggen sport- en spelvoorzieningen – pm

Op basis van het herijkte speelruimteplan worden mogelijk nieuwe speeltuinen of fitplekken aangelegd. Hoeveel budget hiervoor nodig is, wordt pas duidelijk met een nieuw speelruimteplan. Dat is ook het moment dat het college met een apart raadsvoorstel de raad om budget zal vragen.

7. Verrijken lokale cultuur

Inleiding

Tijdens de coronacrisis hebben de lokale culturele instellingen en verenigingen gebruik kunnen maken van de acute noodsteun vanuit het coronabudget. Hier is veelvuldig gebruik van gemaakt.

Uit het onderzoek van Cultuur & Co (zie raadsbrief 2539) blijkt echter dat niet alle organisaties zijn bereikt en dat vooral de zzp-ers in de cultuursector ook vanuit landelijke beleid, zoals Tozo en TVL, weinig hulp hebben gehad. In Leidschendam-Voorburg zijn 342 zzp-ers actief in de cultuursector (afgaand op sbi-codes). Hieruit volgt dat structurele hulp nodig is voor bepaalde groepen in de lokale cultuursector. Dit om een verschraving van het aanbod te voorkomen.

Maatregelen

Werving vrijwilligers - € 15.000

Een belangrijke steunpilaar voor de lokale culturele sector zijn vrijwilligers. Door de coronacrisis zijn veel van deze oudere vrijwilligers afgehaakt en (nog?) niet teruggekeerd. Dit is een extra uitdaging voor de culturele sector die weer is opgestart, zij het nog niet op 100% capaciteit.

Het college wil een bijdrage leveren voor een nieuwe wervingscampagne om nieuwe vrijwilligers te vinden en deze voor langere tijd aan de culturele instelling te binden.

Ondersteuning cultuurmakers - € 100.000

Het college wil, als onderdeel van het herstelbeleid, juist deze groep 'makers' ondersteunen, dit kan in samenwerking met Cultuur & Co gebeuren, als uitbreiding van de huidige pilot samenwerking voor de culturele sector. Het extra geld is een ruime verdubbeling van de subsidie. Het vergroten van dit projectbudget zou het mogelijk maken dat meer projecten kunnen worden opgestart die de cultuursector als geheel stimuleren. Door extra voorwaarden te verbinden aan de aanvragen kan extra aandacht worden besteed aan de positie van makers.

Conclusie

Zoals gezegd is veel nog onduidelijk over het verdere verloop van de coronacrisis en het herstelbeleid. Het college wil echter niet wachten om de meest zichtbare en ingrijpende gevolgen van de coronacrisis nu structureel aan te pakken. Ook geeft dit het college de mogelijkheid kansen te verzilveren waarmee onze inwoners maximaal kunnen profiteren van de aantrekkende arbeidsmarkt.

Naarmate de coronacrisis richting het einde gaat, zal ook steeds beter zichtbaar worden of er nog andere opgaven zijn. In de loop van het meerjarige herstelbeleid is het dan ook noodzakelijk om ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden. Hiertoe heeft de gemeente sinds de start van de coronacrisis een goed instrument ontwikkeld in de vorm van de coronamonitor. Door middel van deze monitor kan op basis van verifieerbare ontwikkelingen beleid worden ontwikkeld. Het college zal dan ook doorgaan met de coronamonitor in de wetenschap dat dit, ook voor de raad, een belangrijke informatiebron is.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. van Mazijk
secretaris

J.G. Bijl
burgemeester

Bijlage 1: Overzicht Bestedingsplan Herstelbeleid na corona 2022